

DORPSVERDRIET

SLACHTOFFERS LIMBURGSE OVERSTROMING VECHTEN JAAR NA DE

NA HET WATER NU DE WANHOOP

'Kump gout', zeiden Limburgers vorig jaar na de watersnoodramp op berustende toon. Huis onbewoonbaar door anderhalve meter drek van rivierwater en riool, maar... alles komt goed. Goede reden om dat een jaar later eens te gaan checken. We treffen zuiderlingen die zich niet laten vermorselen door schadereuzen, ambtenaren en experts.

door Marie-Thérèse Roosendaal

Hij staat er echt in Geulle, de vlag op de modderschuit. Bij de desolate zandbak waar voor de ramp haar duurzame huis stond, wappert het rood-wit-blauw. Oudste zoon geslaagd voor zijn eindexamen. „Dubbel-trots ben ik dat hij het onder deze omstandigheden heeft gehaald”, zegt Saskia Jansma.

Met haar drie kinderen bivakkeert ze nu al een jaar in een container waar de twee jongens elk een piepklein slaapkamertje hebben, en zij achter een bordkartonnen scheidingswandje een hokje en een uitschuifbed deelt met haar dochter. „Gehorig, nul privacy. De jongens heb ik ingeprent dat ze 's avonds geen grote boodschap doen op de wc, anders liggen wij in de stank. Kamperen is het, voor de fotograaf heb ik nog een jurkje aangetrokken, normaal loop ik in een vodje. Nog even en ik laat de make-up ook zitten.”

In de nacht van 15 op 16 juli was de overstroming in de drie dorpjes Geulle, Bunde en Brommelen, in het kielzog van Valkenburg. Haar houten huis bleek niet bestand tegen het Geul- en rioolwater. „Zeventig centimeter hoog stond het, het moest helemaal gesloopt worden.” Vier jaar daarvoor was het opgeleverd, haar man overleed in het jaar erna. „Zijn as ligt onder dat boompje, en ik kon nog net schreeuwend verhoeden dat de wooncontainer daar plompverloren bovenop zijn laatste rustplaats werd geplaatst.”

In december spraken we haar, en toen verwachtte ze zo tegen de zomer wel weer een echt dak boven haar hoofd te hebben. Maar meer dan die zandbak, door alle buurtkatten uitverkoren als wc, is er nog niet. „Deze week worden de piketpaaltjes geslagen, een hoogte-

Een jaar geleden vroeg Saskia Jansma zich af of haar woning nog te redden was. Alles moest gesloopt worden en ze woont nu met haar kinderen nog steeds in een container.

punt in ons bestaan; en op 18 november krijg ik de sleutel van ons prefab-huis.” Einde van een lang gevecht met verzekeraars, instanties en overheidsambtenaren. Hoewel, einde...

Veiligheid eerst

„Veiligheid eerst, ik ben verplicht om beter bestand tegen hoogwater terug te bouwen, op een terp dus. Heeft alles te maken met het zogeheten bouwpeil. Maar omdat in hun brief staat dat de gemeente dit peil dRingend voorschrijft en het zo geformuleerd dus geen eis is, vergoedt de verzekeraar

dit voor het grootste deel niet. Dat doen ze wel als er in de brief staat dat de gemeente het dWingend voorschrijft.” Jansma's verzoek tot die letterwijziging wordt – nog – niet gehonoreerd. De gemeente Meerssen is terughoudend omdat het tot precedentwerking zou kunnen leiden en zegt voor haar een beroep te willen doen op het Rampenfonds. Voor Jansma is het laatste woord hier nog niet over gezegd, ze voelt

zich bepaald niet gesteund door de gemeente. „Het was een leerjaar voor me.”

Ze bleek een snelle en slimme leerling, en dat werd opgemerkt. „De contra-expertise heeft me al twee keer een baan aangeboden en als dit voorbij is, ga ik erop in.”

Begaan en betrokken stonden achtereenvolgens de burgemeester, de wethouder en zelfs de kersverse gouverneur, Emile Roemer, op haar erf. Draaiende camera's erbij. „Voor de pr”, lacht ze, „hun eigen pr!” Dat cynisme mag Saskia Jansma best aan de dag leggen. „Om de kinderen zeur ik niet. Elk overwinninkje vieren we met een rondedansje door de container. Soms ben ik doodmoe van mijn eigen positivisme en dan verlang ik ernaar eens een uur achter een wijntje tegen iemand aan te klagen. Komt nog wel.”

Emotie

Omdat ze niet toegeeft aan emotie, maar rationaliteit laat prevaleren, kon ze ook niet anders dan in de stichting Water-stop.nu te stappen. Zondag is de eerste bijeenkomst. Voortrekker van deze club is Paul Neering. Tijdens de verwoestende nacht zag hij het wa-

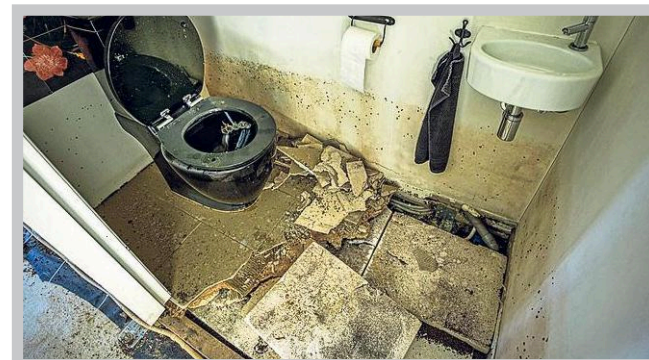
ter door de straat gutsen, maar zijn eigen huis in Bunde bleef gespaard. „Mijn streekgenoten hebben geen tijd om zich naast hun eigen regelpartij hiermee bezig te houden, dus doe ik het.”

Dat het hem menens is, merken de dorpelingen aan de mailtjes vol technische feiten die in het holst van de nacht binnen-piepen. Als een pitbull heeft hij zich klemvast gebeten in dit dossier. Neering: „Een gemeentepartij wilde me al op hun lijst, maar wij zijn a-politiek.”

„Natuurlijk gaan wij voor een nette afhandeling van de schade, en dat verschilt van geval tot geval. Onze eerste doelstelling is preventie, herhaling voorkomen, we willen een waarschuwingssysteem. Ik was luchtverkeersleider van beroep en veiligheid gaat voor mij boven alles. Wij willen een gesprekspartner zijn

voor Rijkswaterstaat, het waterschap Limburg, de gemeente en de provincie. Het Geul als een sifon onder het Julianakanaal door naar de Maas, waar het overtollig water loost. Drie van de vijf buizen zaten verstopt omdat er zeven jaar lang geen onderhoud werd gepleegd.”

Rijkswaterstaat Zuid-Nederland stelt in een reactie

Zo zag de wc bij Saskia Jansma er na de overstroming uit. Gedachten aan 'het gemak' komen bovendien...

dat er in 2014 groot onderhoud is gepleegd aan de Geulduiker, en dat er in 2019 een globale schoonmaak is geweest, en dat dit gemiddeld elke drie jaar wordt gedaan. Tijdens het hoogwater zouden er twee openingen minder doorstromen, door blokkades van meegesleurd hout, drijfvuil en de mogelijke afzetting van slib of ander sediment in de 76 lange meter sifonbuizen zelf. Voorts stelt Rijkswaterstaat Zuid-Nederland dat ook bij een goed doorstromend sifon het gebied toch onder water was komen te staan, 'de capaciteit van de sifon was voor deze waterhoeveelheid simpelweg te beperkt'. Met onder meer de provincie en het waterschap beraadt Rijkswaterstaat zich over het systeem.

In totaal betrof de schade vijfhonderd huizen, schat Paul Neering. „Liep de kelder onder, werd dat door de

RAMP NOG STEEDS TEGEN VERZEKERAARS, INSTANTIES EN OVERHEIDSAMBTENAREN

Haar keuken is nog niet helemaal af, maar na een jaar van bouwvakkers en bouwstof, kan Lea Jasper eindelijk rustig zitten. „Ik heb geleerd om dankjewel te zeggen.”
FOTO'S: MARCEL VAN HOORN

Het huis van Paul Neering bleef gespaard, hij zet zich nu via de stichting Water-stop.nu in voor zijn getroffen streekgenoten.

Het water hield ook flink huis in Valkenburg, waar een brug over de Geul bezweek onder het natuurgeweld.
FOTO ANP/HH

Een rondje met haar hond doet soms wonderen voor Saskia Jansma. Op de achtergrond de container waarin zij samen met haar drie kinderen al een jaar 'woont'.

de overstromingen in juli 2021 richtten een enorme ravage aan in delen van Zuid-Limburg, waar letterlijk alles onder water kwam te staan.
FOTO ANP/HH

verzekeraar niet als zodanig aangemerkt. Van één man was alleen de vijver geruineerd.” Saskia: „Huis zonder vijver, ik heb een vijver zonder huis. De dag na de ramp kwam op de buurtapp de vraag van wie de goudvissen waren die door een garage zwommen... Die stinkende smurrie hebben mijn dochter en ik er samen uitgescheept en we hebben meteen nieuwe visjes gekocht.”

Herrie-offensief

In december stonden de werkbuses van loodgieters en elektriciens nog neus aan kont aan de Westbroek in Geulle. Drilboren en sloophamers gijzelden de stilte

van het heuvelland met een herrie-offensief.

Nu staan er her en der nog wat Boels-we'tjes, containers en het is hoopgevend dat er tussen de werkbuses eentje van een parketlegger staat. Bij de B&B wordt een woonunit op een oplegger getakeld. Maar achter elke voordeur zijn nog steeds herstel- en installatiewerkzaamheden.

„Kump gout”, zei Lea Jasper vorig jaar berustend toen ze nog kampeerde in de met spaanplaat afgetimmerde buitenserre. Kort goed. Leefde ze tot voor kort tussen bouwstof en bouwvakkers, nu is haar keuken op een haar na af. „Ik loop vooruit op de troepen, misschien omdat wij snel waren met het aanspreken van aannemers.”

Het huis heeft een diepere betekenis voor haar gekre-

gen. „Het was nog van mijn oma en opa en ik waardeer het, nu het ondenkbare is gebeurd, nog meer dan voorheen. De voordeur is nog hun voordeur. In het dorp ben ik Lea-van-Jeanneke-van-ons-mem-en-ons-

'Wij willen geen Groningen worden'

pep. Maar als het nog een keer overstroomt, ben ik subiet weg.”

Aan de naastenliefde die zij van de buurt en wildvreemden ondervond schort het niet. „Ik heb geleerd om dankjewel te zeggen, want dit kunnen wij nooit terugdoen. Die designbank had een collega van Huub, mijn man, te koop staan op marktplaats, maar hij kwam hem meteen brengen. Prachtige solidariteit.”

„Om de inboedel bij elkaar te schrapen moest ik vijf gesprekken voeren met de verzekering. Ik zit in de communicatie en laat me niet gauw afschepen, maar voor veel anderen is het niet te doen.”

Voor haar persoonlijk werd het een totaal ander jaar dan verwacht. „Klein leed, hoor. Mijn man gaat met pensioen, ik wilde ook stoppen als zzzp'er. Maar een nieuwe inrichting kost meer dan de verzekeraar

vergoedt, en we wilden niet ons plezierpotje voor na het pensioen aanspreken, dus ga ik nog even door.”

Lea's bejaarde buurvrouw van 87 jaar staat de oprit gebukt te wieden, het opgeschoten onkruid is haar eer te na. Na de ramp is ze verhuisd naar een aanleunwoning, haar huis staat te koop. Op de vraag hoe het met haar gaat, ontsnapt de oude dame een hartgrondig 'k'!'. Een paar deuren verderop

kampeert buurman Jan Slaghekke, die tijdens de rampnacht ook nog eens twee keer lelijk ten val kwam, nog altijd op zijn boventeg.

Vertwijfeld wringt hij zijn handen. „Beneden zit het vocht in de muren en omdat de fundering op een ondoordringbare kleilaag staat, krijgen we dat er niet uit. De schilder kan niet aan het werk en dus de aannemer ook niet.” De stress nekt hem. „Ik ben 82 jaar, hoe lang moet dit nog duren?”

Leedconcurrentie

Meer ellende hoorde Saskia Jansma toen ze van de week flyerde voor de stichting. „Over een halve straat heb ik vijf uur gedaan. Iedereen zit in het conoentje van zijn eigen proces, maar als je ze aansprekt storten ze hun hart uit.” En dat terwijl de meeste getroffen en al stukken beter bij zitten dan zijzelf: „Aan leedconcurrentie doe ik niet, ook bij mij komt het goed.”